

УДК 811.161.2:808.5

Катиш Т. В.¹, Терлецький С. В.²

¹ канд. філол. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФКНТ-138 ЗНТУ

КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ УКРАЇНЦІВ У ПАМ'ЯТКАХ ІСТОРІЇ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Спілкування як процес життєдіяльності людей має багате минуле, а як результат наукових досліджень – коротку історію. Багато цінного й цікавого про етику та етикет, культуру спілкування та поведінки знаходимо в пам'ятках історії й літератури, зокрема в українських джерелах.

Мета цієї роботи – дослідження культури спілкування українців у пам'ятках історії та літератури. Спілкування як науково-практичну проблему досліджували такі вчені: Г. С. Костюк, В. С. Лозниця, Г. С. Онуфрієнко, В. А. Роменець, Г. Л. Чайка, Т. К. Чмут та інші.

Одним із перших описав спілкування на території нинішньої України ще у V ст. до н.е. Геродот. Дещо пізніше, коли на території Київської Русі відкрилися перші бібліотеки, школи, набуло розвитку мистецтво, тобто закладалася культура слов'янських народів, з'являються пам'ятки, у яких розкриваються християнські правила, норми поведінки й спілкування. Такими найвідомішими пам'ятками є твори першого митрополита Київської Русі Іларіона та оратора й мислителя Кирила Туровського. Мудрі настанови щодо етики та етикету, спілкування й поведінки дав своєму та прийдешнім поколінням Володимир Мономах.

У ті часи чи не найбільший вплив на людину, на її взаємини з іншими, на формування етики та культури спілкування мали центри духовної культури. У XVII ст. в Україні з'являються перші центри освіти та культури (наприклад, Львівська братська школа та Острозька греко-слов'яно-латинська школа). Справжнім центром формування культурної, філософської та психологічної думки й утвердження етики та етикету, культури спілкування в Україні стала Києво-Могилянська академія. Викладачі академії наставляли своїх учнів, що поведінка та культура спілкування кожної людини мають відповідати загальноприйнятим нормам і правилам.

Отже, культура спілкування українців відображена в пам'ятках історії та літератури, у яких зафіксовані правила, норми поведінки спілкування наших предків. Суспільство загалом і кожний його член зокрема мають

прагнути не тільки зберегти, а й примножити історичну та культурну спадщину.